

Uşaqlar gülərsə, dünya gülər, uşaqlar sevinərsə, cahan sevinər, fikrində böyük bir həqiqət dayanır. Dünyamıza sülh, əmin-amanlıq gərəkdir ki, məsum uşaqlar gülsün. Aydın səma, parlaq günəş, ağlamayan analar və xoşbəxt uşaqlar məfhumları bir-biri ilə zəncivəri şəkildə bağlıdır.

Dünya müharibənin od-alovunu çox görüb və bundan əziyyət çəkən günahsız uşaqlar ata-anasını, doğulduğu yurdu, hətta həyatlarını belə itiriblər. Dünyanın müharibə adlı fəlakətinin, dəhşətli beləsinin günahsız qurbanları Beynəlxalq Aqressiya Qurbanı olan Uşaqlar Günündə anılır. 4 İyun – Beynəlxalq Aqressiya Qurbanı olan Uşaqlar Günüdür. Bu gün dünya ictimaiyyəti münacişələr və terrordan zərər çəkən uşaqların gününü qeyd edir. Bütün dövlətlər uşaqların müdafiəsi üçün mühüm təminatlar verən 1925-ci il Cenevrə protokoluna və 1949-cu il Cenevrə konvensiyalarına, insan hüquqlarına hörmət edilməsinə aid digər beynəlxalq hüquq aktlarına müvafiq öhdəliklərini tam yerinə yetirməli, müharibə edən tərəflərin hərbi əməliyyatları zamanı uşaqlara qarşı

ra səbəb ola bilər. Böyüyəndə belə uşaqlarda şəxsiyyət pozuntusu, müxtəlif sayılı nevrozlar olur və onlar şəxsiyyətlərini tam istedikləri kimi inkişaf etdirə bilmirlər. Müharibə şəraitində böyüyən uşaq bir çox şeylərdən məhrumdur.

358 UŞAQ MİNALARDAN ZƏRƏR ÇƏKİB

Əlbəttə ki, hərbi münacişələr zonasında yaşayan uşaqlar – gələcəyi olmayan uşaqlardır. Azərbaycanın balaca uşaqları bu terrorların qurbanına çevrilib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, "Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzünün başladığı dövrdən indiyədək 3400-dən çox vətəndaşımız minalardan zərər çəkmişdir, onlardan 358-ni uşaqlar,

bir daha göstərdi. Ermənistan tərəfindən həyata keçirilən terror aktları və müharibə cinayətlərinə etinasızlıq göstərilmədi. Vicdanla öz vəzifə borclarını yerinə yetirənlər Azərbaycanın təmas xəttindən uzaqda yerləşən şəhərlərini raket atəşə tutmasını, nəticədə çox sayda mülki şəxsin həyatının itirilməsinin şahidinə çevrildilər. Gəncədə yaşanan matəm məgər erməni təcavüzkarlığının üzü deyildimi? Kim idi bunları törədən? İnsanlarda onların əməllərinə qarşı yaranan qəzəb və nifrət yaddaşlardan silinməmi? Bu tarixdir: erməninin terrorçuluq əməllərinin izi və tarixi.

YAŞARIMLIQ MƏRYƏM ERMƏNİ TERRORUNUN QURBANI OLDU

Gəncədə törədilən terror aktı daş yaddaşımıza həkk olunub. Gecə insanların evlərində yatdığı zaman raket atəşi nəticəsində dağılan yaşayış massivi və raket zərbəsindən məhv olmuş məhəllədə dağılan evlərin qalıqları hər zaman kino lenti kimi göz önündən keçir. Qanlı gecədə sakinlərin həyatını itirməsi, erməni terrorizminin dinc əhaliyə qarşı törətdikləri cinayətlər sənədlərin dili ilə

oldu. Nəticədə, 1967-ci il təvəllüdü yaşlı qadın Allahverdiyeva Sahibə və onun 2 yaşlı qız nəvəsi Quliyeva Zəhra həlak oldular, digər mülki şəxs - 1965-ci il təvəllüdü qadın Quliyeva Səlməz ağır yaralandı və mülki obyektlər dağıldı. Təbii ki, mülki şəxslərin münacişələrdə hədəfə alınması qəbul ediləməkdir. 2 yaşlı azərbaycanlı Zəhra Quliyevanın cəbhə xəttində Ermənistanın işğalçı qüvvələri tərəfindən qətlə yetirilməsi dözülməz idi. Bu, bir daha Ermənistan ordusu tərəfindən Azərbaycan ərazilərində törədilən təcavüz və təxribat faktlarını, onların iyrenc siyasətini ortaya qoymuş oldu. Bu, Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən törədilən növbəti vandalizm aktıdır. Bu hadisənin təmas xəttinin beş kilometrliyində baş verdiyi, qanlı cinayətin müharibə qaydalarının pozulması ilə törədilən mülki əhalinin qətlə aktı olduğu, hədəfə alınan Alxanlı kəndinin təmas xəttindəki hərbi mövqelərdən uzaq məsafədə yerləşməsinin düşmən qüvvələrinin mülki obyektə məqsədyönlü şəkildə seçməsi sübut edildi. Bütün bunlar dünya ictimaiyyətinə çatdırıldı və dünyanın gözü qarşısında ermənilərin təcavüzkar

törədilən bütün repressiya və qəddarlıq, insanlıqdan kənar davranış formaları cinayətkar hərəkətlər sayılır. 1982-ci il avqustun 19-da BMT-nin Baş Assambleyası özünün Fələstin məsələsi üzrə xüsusi sessiyasında hər il iyunun 4-nü Beynəlxalq Aqressiya Qurbanı olan Uşaqlar Günü kimi qeyd etməyi qərara almışdır. Müharibələrdə yalnız əsgərlərin deyil, uşaqların da həlak olduğunu unutmamaq üçün BMT bu günü təsis etmişdir. Bu günün əsas məqsədi dünyanın fiziki zorakılığa, mənəvi-psixoloji və ruhi təsire məruz qalan bütün uşaqlarının ağrılarını və əzablarını hiss etmək cəhdidir.

XOCALI SOYQIRIMINDA 63 UŞAQ HƏLAK OLUB

Azərbaycanda olan uşaqlar da müharibənin ağır-acısını yaşamış, təcavüz və terrorların qurbanına çevrilmişdilər. Qaçqın, köçkün həyatını yaşamaq məcburiyyətində qalan uşaqlarımızın taleyinə uğursuz uşaqçılıq həyatı yazılmışdı. 30 ilə yaxın işğalçı Ermənistan tərəfindən torpaqlarımız zəbt olunmuş və azyaşlıların həyatında qara zolaq olaraq iz salmışdır. Müharibə, Xocalı kimi soyqırımını yaşayan və ya həyatlarını itirən uşaqların xoşbəxt yaşayan uşaqlar kimi tale üzələrinə gülməmişdir. Çadır şəhərcikləri, ah-naləli ömür onların psixoloji sarsıntıları keçirmələrinə səbəb olmuşdur. Bütün dünyada münacişələr zamanı nə qədər uşağın həlak olması haqqında dəqiq statistika aparın yoxdur. Ekspertlərin qənaətinə görə, mermi və güllə səsleri uşaqlarda travmalar yaradır. Bu uşaq psixikasına çox ciddi zərbə vurur. İnsan cəsədi, qan və ya bu kimi şeylər nəinki uşaqlarda çox ciddi psixi travma yarada bilər. Uşaqlarda isə davranış pozuntularına, dərin depressiyala-

Münacişə və terrordan zərər çəkən uşaqlar

4 İyun - Beynəlxalq Aqressiya Qurbanı olan Uşaqlar Günüdür

38-ni isə qadınlar təşkil edir." Bu, bəli təkə minadan əziyyət çəkən uşaqları saydır. Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən 44 günlük müharibə dövründə amansız və aqressiv davranışlar özünü daha qabarıq büruzə verdi. Bütün dünya münacişə zonasından kənarında, Azərbaycanın Naftalan, Ağcabədi, Gəncə və Bərdə şəhər və rayonlarında mülki əhaliyə qarşı ermənilərin terror hücumlarının yaxından şahidi oldu. Bu terror hadisələri nəticəsində 12 uşağın həyatını itirməsi, 50 uşağın isə xəsarət alması işğalçı Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin əsl simasını bir daha ortaya qoydu.

44 günlük Vətən müharibəsində biz erməninin vəhşi simasını bir daha görmüş olduq. 30 ilə yaxın bir zamanda beynəlxalq hüququn tələb və təkidlərinə məhəl qoymayan beynəlxalq konvensiyalara zidd topladığı silahlarla 44 günlük müharibədə Gəncə, Tərtər, Mingəçevir kimi yerlərdə mülki əhalinin kompakt yaşadığı ərazilərə raket zərbələri endirməsi Ermənistan hökumətinin təcavüzkar, terrorçu simasından xəbər vermirmi? Qocaya, cavana, uşağa qıyan erməni müharibə qanunlarını belə pozaraq çirkin niyyətləri ilə tarixən nəyə xidmət etdiklərini

hər zaman danışacaq. Yatmış insanlara qarşı iyirmi birinci yüzillikdə törədilən terror insanlıq əleyhinə olan cinayətdir. Lənnətlənmiş erməni əməllərinin izi Azərbaycan tarixinin hər səhifəsindən görünür. Bunu silmək, yox etmək qeyri-mümkündür. Erməni silahlı bölmələrinin oktyabrın 17-də gecə saatlarında Gəncə şəhərini raket atəşinə tutması nəticəsində Şahnəzərovlar ailəsinin yaşadığı faciə yaddan çıxarmı? Dağıntılar altından ailənin yalnız bir üzvü - 2017-ci il təvəllüdü Xədicə Şahnəzərova sağ çıxarıldı. Azyaşlı qızın atası Röyal, anası Züleyxa və yaşayarımlıq bacısı Məryəm isə erməni terrorunun qurbanları oldu. Dünya, insanlıq bu faciəni necə qəbul edə bilər? Azyaşlıya qıyan, onu yetim qoyan, insanları şikəst, kor edən, əlil edən, bir ailənin faciəsini qatili olan erməni. O erməni ki, 2017-ci ilin iyul ayının 4-də Füzuli rayonunun Alxanlı kəndində məskunlaşan mülki əhalinin yaşadığı yaşayış məntəqələrinin və mülki obyektlərin qəsdən 80 və 102 millimetrik minaatanlardan və dəzgahlı qumbaraatanlardan atəşə tutdu. Bu Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən törədilən daha bir çirkin siyasətin nümunəsi

siyasəti bir daha ifşa edildi.

GƏLƏCƏYİ ƏLİNDƏN ALINMIŞLAR

1994-cü ildə atəşkəs rejiminin elan olunmasına baxmayaraq, ermənilər Vətən müharibəsinə qədər 30-dan artıq azərbaycanlı uşaq erməni terrorunun qurbanı oldu. Onlardan 13-ü həlak olub, 19-u isə yaralanıb. 2 yaşlı Zəhra Quliyeva da erməni vandalizminin qurbanına çevrildi. Bu, nə insanlığa, nə də beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qəbul edilən hüquqi normalara sığır. İnsan hüquqları sahəsində mövcud beynəlxalq sənədlərə məhəl qoymayan Ermənistan müharibə zamanı mülki əhalinin qorunması haqqında 1949-cu il 12 avqust tarixli Cenevrə Konvensiyasının, BMT-nin Uşaq Hüquqları haqqında Konvensiyasının və digər sənədlərin müddəalarını kobud şəkildə pozub.

Ermənilərin tarixən kim olduqları dünyaya sübut edilib. Axı, Azərbaycana gələn səyyahların, böyük yazıçıların, tarixçilərin onlarla bağlı yazdıqları sözləri unutmamışıq. Qəbirləri dağıdan, şumlayan, məsciddə donuz saxlayan vəhşidən nə gözləmək olar? Beynəlxalq tribunalardan onların əməllərinə qarşı hökm oxunmalıdır. Humanizm prinsipinə hörmətsizlik edən, beynəlxalq hüququn normalalarını, qanunvericiliyi kobud şəkildə pozan Ermənistan rəhbərliyi bütün hərbi cinayətlərə görə cavab verməlidir. Artıq Azərbaycanın haqlı mövqeyi müdafiə olunur.

Terror qurbanı olan uşaqların işıqlı gələcək həyatları qabaqda idi. Hər birini xoşbəxt gələcək gözləyirdi. Erməni vəhşilərini müdafiə edənlər acı həqiqətlər qarşısında məsuliyyət daşıyırlar.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI